שֶׁכָּל הַפָּרָשָׁה כּוּלָּהּ נֶאֱמְרָה עַל הַסֵּדֶר, חוּץ מִפָּסוּק זֶה של הוצאת הכף והמחתה, שכתוב לאחר עבודת היום קודם הקרבת אילו ואיל העם, אבל לא נכתב בו מתי יעשה את הוצאת הכף והמחתה, אלא מכך שצריך הכהן להחליף בגדיו ביניהם [מטעם שיבואר להלן], לכך הוא מקריב קודם את אילו ואיל העם בבגדי זהב, ולובש שוב בגדי לבן. ומוכח מכך שהפסוק עוסק בהוצאת הכף והמחתה הנעשית לפני ולפנים, שאינה נעשית אלא בבגדי לבן, ואין הפסוק עוסק בעבודה הנעשית בהיכל, שאפשר לעשותה גם בבגדי זהב, ואין צריך להחליף בגדים עבורה (רבי משה מאימראן לעיל לב, א). ויש שכתב, שמסתבר שכוונת הפסוק לעבודה זו אף שלא נתפרש בו, כיון שקודם לכן מוזכר שהיה מכניסם, ולא הוזכר שהוציאם [אבל בתחילה סברו שאין זו עבודה חשובה שהכהן טובל עליה במיוחד, ולכן הקשו למה הוא בא שוב להיכל, הרי זה עתה סיים עבדות שנעשו שם] (שיח יצחק לעיל לב, א).

מַאי טַעְמָא, שאין מוציאים את הכף והמחתה מיד לאחר עבודת היום, ומקריבים ביניהם את אילו ואיל העם האמורים בפרשה לאחר מכן (ע"פ רש"י לעיל לב, א).

גְּמִירִי חֲמֵשׁ טְבִילוֹת וַעֲשָׂרָה קִידּוּשֵׁי יָדַיִם וְרַגְלַיִם וּמְקַדֵּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם - כן קיבלנו הלכה למשה מסיני, ומדרשת הכתובים למדנו [בגמ' לעיל (לב, א)], שהטבילות נעשות רק כשמחליף מבגדי זהב ללבן, או מבגדי לבן לזהב, ונמצא שמחליף בגדיו חמש פעמים, ולכך נצרך לטבול חמש טבילות (ע"פ רש"י שם, ותוס' שם ד"ה גמירי). ויש שפירשו, שמהלכה למשה מסיני קיבלנו שמחליף בגדיו חמש פעמים, ומדרשת הפסוקים למדנו, שהכהן טובל בכל פעם שמחליף בגדיו, ונמצא ממילא שטובל חמש טבילות (תוס' ישנים וריטב"א שם). ויש שכתבו, ש'גמירי' אין הכוונה להלכה למשה מסיני, אלא שכך קיבלו מרבותיהם (חוות יאיר קצב, מרומי שדה לעיל לב, א, ושיח יצחק לעיל לב, ב, בדעת הרמב"ם).

וְאִי אָמְרַתְּ כְּסִדְרָן כְּתִיבִי לָא מַשְׁכַּחְתְּ לָהּ אֶלָּא שֵׁשׁ טְבִילוֹת, אחת לפני תמיד של שחר, אחת בהחלפת הבגדים קודם עבודת היום, ואחת בהחלפת הבגדים קודם הקרבת האילים. ולפיכך אמרו, שפסוק זה לא נאמר על הסדר, אלא מקומו לאחר הקרבת האילים, ונמצא לפי זה שהכהן מחליף בגדים גם לאחר הקרבת האילים קודם הוצאת הכף והמחתה, ולאחריה קודם הקרבת התמיד, וטובל חמש פעמים (רש"י לעיל לב, א). ומסתבר לומר שדוקא פסוק זה לא נאמר על הסדר, לפי שנאמרה בו לשון 'ובא', ומשמע שעבודה זו אינה נעשית מיד לאחר עבודת היום שהיא עבודת פנים, אלא קודם לכן עשה עבודת חוץ (תוס' שם ד"ה ואי, ושיח יצחק שם בדעתו). ויש לומר בטעם הלכה זו שמוציא את הכף והמחתה רק לאחר הקרבת האילים, שהרי אי אפשר להוציאם בסמוך להכנסתם, כיון שעדיין לא נשרפו הגחלים (מאירי לעיל לא, ב), ובודאי לא היה הכהן ממתין שם עד שישרפו, אלא היה ממהר לצאת, כדי שלא להבעית את העם (שיח יצחק לעיל לב, א), ואין לומר שיוציאם בשנה הבאה, כי זהו גנאי להשאיר האפר במקומו (ריב"א ויקרא טז, כג), וכיון שכניסת הכהן כדי להוציאם מונעת את הגנאי, היא לא נחשבת ביאה ריקנית (חזקוני שם).

מַה תַּלְמוּד לוֹמַר לָבֶשׁ שֶׁלָּבֶשׁ כְּבָר, ואף שנתבאר לעיל (לד, ב) שהבגדים שלובש בבין הערבים פחותים מהבגדים שלובש בבוקר, מכל מקום שניהם נקראים בגדי בד, ולכן הם נחשבים כאותם הבגדים שלבש (תוס' ישנים). ואין לומר לפי זה שפושט את הבגדים הראשונים רק כדי ללבוש את הבגדים הפחותים, ואינו מפסיק ביניהם בעבודה שבבגדי זהב, כי אם זו תכלית פשיטת הבגדים, היה לתורה לפרש זאת ולא להחסיר את העיקר מן הספר, ולכן ודאי שפשט הבגדים לצורך ענין אחר, וזהו הקרבת עולתו ועולת העם (חוקת היום).

אִימָּא חוּץ מִפָּסוּק זֶה וְאֵילָךְ, והטעם שלא נכתב פסוק זה כסדר עבודת היום הוא, לפי שדרך הכתובים בכל מקום להשלים את כל הפרטים הנוגעים לענין שהתחילו בו, אף שעושים ביניהם דברים המוזכרים לאחר מכן, ולכן סיימו תחילה לבאר את כל העבודות הנעשות בבגדי לבן, ורק לאחר מכן נכתבו העבודות הנעשות בבגדי זהב (רמב"ן ויקרא טז, כג). וכן הזכירו בפרשה את דין הקטרת אימורי החטאת יחד עם כל העבודות הנעשות על ידי הכהן הגדול, ורק לאחר מכן הזכירו את דין שריפת הפר והשעיר שאינה נעשית על ידו, אף שזמנה מוקדם יותר (שם עולם ויקרא שם, כז). ויש שפירש, שפרשה זו נאמרה לאהרן הכהן, שהיה יכול להיכנס לקודש הקדשים בכל השנה [כמבואר במדרש (ויקרא רבה ז, ז)], וכשבא אהרן בימי השנה, היה עושה את העבודה כסדר הפרשה, לפי שבכל יום היו רק שלש טבילות, ונמצא שהפרשה נכתבה כסדרה, ורק ביום הכיפורים היתה הפרשה נעשית שלא כסדרה (קול אליהו ויקרא שם).

אֲתֵי מְשַׁלֵּחַ - לאחר חזרת משלח השעיר שהוא שלוחו של הכהן הגדול, כמו שנאמר 'ושלח ביד איש עיתי' (ויקרא טז, כא), עליו לבוא להודיע לכהן הגדול שעשה שליחותו, כדרך כל שליח. אבל השורף את הפר והשעיר אינו נחשב שלוחו של הכהן הגדול, ואינו צריך לחזור ולהודיעו שעשה השליחות (ע"פ מאירי ורבי משה מאימראן).

מְצָאוֹ בְּבֵיתוֹ אוֹמֵר לוֹ מְחֻיֶּה חַיִּים עָשִׂינוּ שְׁלִיחוּתְךָ, ונוקט השליח כינוי זה, כדי לומר, שאף שהיו שולחים לכך אדם העתיד למות באותה שנה [כמבואר בחזקוני (ויקרא טז, כא) בשם מדרש], יכול הקב"ה להשאירו בחיים (רש"ש). ויש שפירש, שרשעים קרויים בחייהם מתים, ועל ידי שליחות זו נמחלים עוונות ישראל והם נעשים חיים, ונמצא שביום זה הקב"ה מחיה את החיים שלא יקראו מתים (בן יהוידע). אבל בשוק אומר לו 'עשינו שליחותך' כדי לכבדו (רש"י). ובודאי אין הכוונה להניח כבוד המקום מפני כבודו של הכהן הגדול, אלא הטעם שאמר 'עשינו שליחותך' הוא, שלא ראוי להזכיר שם שמים בשוק בדרך עראי (מהרש"א).

אַתָּה הַלֵּךְ לְפָנַי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים אָמַר רַב יְהוּדָה זֶה מְקוֹם שָׁוְוקִים, שאדם מוצא בו מזונותיו, וביקש דוד ללכת בהם, משום שהיה נע ונד (רש"י), ואמר שההילוך בהם נחשב 'לפני ה'', כי הוא מונע ממנו את הצורך להתבטל מלימודו לצורך הכנת מזונותיו ומלבושיו, משום שהכל מוכן ומתוקן בהם (בן יהוידע). ויש שכתבו, שדוד התפלל גם על ישראל, שכשיגלו ימצאו ארץ מלאה כל טוב (תוס' ישנים). ויש שכתבו, שדוד נתכוון לומר, שאף שהיה מהלך בין יושבי השווקים, לא למד מהם, אלא היה שוקד ללמוד תורה (מאירי).

אֲלוּ שְׁנוֹתָיו שֶׁל אָדָם הַמִּתְהַפְּכוֹת עָלָיו מֵרָעָה לְטוֹבָה, שהלומד תורה ומקיים מצוות בצעירותו מתוך עוני, זוכה לעשירות בזקנותו, ונמצא שזכה לשנות חיים אלו מתוך שנות העוני שבהם היה נחשב כמת (ע"פ רש"י ומהרש"א). ונרמז ענין זה בלשון 'שנות', שנדרשת מלשון שינוי (בן יהוידע).

המשך במילואים עמ' 117